

נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

יתרו תשפ"ג
שנה ה' • גליון רל"ד

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של תורת רבינו - נא להתקשר למספר: 1-718-854-2290 EXT 9 או לפקס: 1-718-705-8608

חדש!

אפשר לשמוע השיחה הנדפסת בנתיבות יושר של כל שבוע במספר: 1-718-559-6660

תוכן העניינים

יתרו תש"ן

עיקר קבלת התורה היא קבלת עול תורה ומצוות בראוי - וחומר פריקת עול

- ההסתכלות הנכונה לבחור בישיבה ובביתו . . . ג
טענת האומות כלפי הקב"ה ג
ההבדל בין קיום מצוות מתוך קבלת עול
לקיום מצוות ללא קבלת ד
בשכבך ובקומך - קבלת עול של קריאת
שמע ה
זכר ליציאת מצרים שנעשינו עבדי ה' . . . ז
ההבטחה לדוד שמלכותו תיכון לעד . . . ח
והוכחתו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם . . . י
ע"י קבלת עול מצוות זוכה שמן השמים
שומרים עליו שישאר י
רעת הפריקות עול כשמביא לרפיון בתורה
ומצוות יא
ויקבלו עול מלכותך יב
רעת מי שהצליח לפרוק העול מעליו . . . יג
החסד שיש בשבט אנשים יג
פריקות עול איך יד
העבודה למעשה בקבלת עול מלכות
שמים יד
שימת עול התורה על האדם ע"י בית אביו
ואמו טו
שימת עול התורה על הבחור ע"י
הישיבה יז
זמן הקנין של קבלת עול בימי הנעורים . . . יז
בימי הנעורים מקבלים העול על כל ימי
החיים וגם לדורות הבאים יח
הקנין של הקבלת עול תלוי בכיבוד אב
ואם כ
בשעת מתן תורה היה הקבלת עול . . . כב

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות הקהילות ואישים
רח' שחל 5, בני ברק
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

יתרו תש"ן

עיקר קבלת התורה היא קבלת עול תורה ומצוות

כראוי - וחומר פריקת עול

זה, היו גם הם מקבלים את התורה ושומרים אותה.

ההסתכלות הנכונה לבחור בישיבה ובביתו

'מיד' אומר להם הקדוש ברוך הוא, הראשונות ישמיענו, שנאמר וראשונות ישמיענו, שבע מצוות שקיבלתם היכן קיימתם. ומגלן דלא קיימם, דתני רב יוסף, עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים, מאי ראה, ראה ז' מצוות שקיבלו עליהן בני נח ולא קיימם, כיון שלא קיימם עמד והתירן להן.

וַיִּתְּצֵבּוּ בְּתַחְתִּית הַקֶּהָר (שמות י"א, י).

חז"ל אמרו (ע"ז ב:), שלעתיד לבוא כשיראו אומות העולם שבני ישראל מקבלים שכר והם אינם מקבלים שכר, יבואו בטענה 'כלום כפית עלינו הר כניגית ולא קבלנוה, כמו שעשית לישראל'.

והקשו בגמרא, 'איתגורי איתגור, אם כן מצינו חוטא נשכר'.

טענת האומות כלפי הקב"ה

נמצא, שבמה שלא קיימו שבע מצוות בני נח הרוויחו הגוים שנפטרם מקיום שבע המצוות. ואנו אומרים בגמרא שבאמת הם עדיין מחוייבים בהם וייענשו על מה שעוברים המה על שבע מצוות בני נח.

טענתם האומות היתה, שעל בני ישראל כפו לקבל את התורה על ידי כפיית ההר כניגית מעליהם, 'דכתיב ויתצבו בתחתית ההר, ואמר רב דימי בר חמא מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא הר כניגית על ישראל ואמר להם אם אתם מקבלין את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם', ולכן קבלו את התורה ושמרוה. ואילו עם אומות העולם לא היתה הנהגה זו. וטענו שאילו היה הקב"ה נוהג איתם באופן

ויש להבין מהו הכוונה 'עמד והתירן להם'.

ועל זה השיב בגמרא, 'אמר מר בריה דרבינא, לומר שאף על פי שמקיימין אותן אין מקבלין עליהם

הוא שכר מועט כשכר של מי שאינו מצווה ועושה. ולכאורה מהו היושר בדבר שכשלקיימים המצוות שיפחיתו משכרם, הלא על מה שלא קיימו את המצוות מענישים אותם, ואם כן כשלקיימים את המצוות למה לא יזכו לשכרם משלם.

ההבדל בין קיום מצוות מתוך קבלת עול לקיום מצוות ללא קבלת

עול

והביאור בזה הוא, 'שטייט דא אין די גמרא אזוי', שאינו דומה מי שמקיים המצוות מתוך ידיעה שזהו מצווה, והוא נושא עליו עול המצוות, לעומת מי שמקיים מצוות ללא ההרגשה שהוא נושא על גביו את עול המצוות.

מי שאינו נושא עליו את עול המצוות - כמו אומות העולם שלא קיימו את השבע מצוות לפי שפרקו מעל עצמם את עול המצוות, אם כן גם כשקיימו חלק מהמצוות לא יקבלו שכר משלם, לפי שקיום המצוות שלהם היא ללא עול מצוות, והם בגדר של אינו מצווה ועושה לפי שעקרו את עצמם מהציווי, 'מ'רייסט זיך ארויס פון ציווי', ועשו עצמם כמו שאינו מצוים.

על אף שבאמת הם מצוים ועומדים, אבל הם עצמם אינם

שכר'. והקשו בגמרא, 'ולא', איך יתכן לומר שלא יקבלו שכר על קיום המצוות, 'והתניא היה רבי מאיר אומר מנין שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול, תלמוד לומר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא 'האדם', הא למדת שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול'.

ותירצו בגמרא, 'אלא לומר לך שאין מקבלין עליהם שכר כמצווה ועושה, אלא כמו שאינו מצווה ועושה, דאמר רבי חנינא, גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה ועושה'.

היינו שמחמת שהעובדי כוכבים עברו על השבע מצוות לא ביטלו מהם מצוות אלו, ובוודאי שעל מה שלא מקיימים המצוות ענוש יענישו. אלא שכאשר הם מקיימים את השבע מצוות שכרם הוא שכר מועט, כשכר של מי שאינו מצווה ועושה.

זאת היתה תשובתו של הקב"ה לאומות העולם למה לא כפה עליהם ההר כנגיית, לפי שגם את השבע מצוות בני נח לא קיימו.

ויש להבין מהו המעם שמשום שעברו על שבע המצוות גם כשלקיימים את שבע המצוות שכרם

האדם על עצמו את עול המצוות. עול זה מקבלים מדי יום ביומו על ידי קריאת שמע בכל יום, שבשעת קריאת שמע מקבל על עצמו האדם עול מלכות שמים ועול מצוות.

בשכבך ובקומך - קבלת עול של קריאת שמע

יש לדעת שקריאת שמע אינו רק התעוררות שיקימו את המצוות במשך היום - אף שיש בקריאת שמע גם חלק זה של קבלת עול מלכות שמים והתעוררות לקיים המצוות במשך כל היום - אבל בדברי הגמרא מבואר שיש בזה ענין יותר עמוק, 'שטייט דא אין די גמרא מער ווי דאס'.

עצם הענין מה שהאדם נושא עליו עול מצוות, זה גופא הופך ומשנה את האדם לאיש אחר, 'דאס גופא מאכט פאר דער מענטש פאר אַ אנדער מענטש', כי הוא נושא עליו עול המצוות.

זה היה ההבדל בין ישראל לאומות העולם בשעת מתן תורה, שלכן נתנו לבני ישראל את התורה באופן של 'כפה עליהם הר כגיגית', שכפו אותם לקבל את התורה ואת אומות העולם לא כפו לדבר זה. לפי שגם עד למתן תורה היה לבני ישראל את עול

מרגישים את העול מחמת הציווי, וגם כשמקיימים את המצוות הרי זה קיום בתורת 'אינו מצווה ועושה'.

"א מענטש וואס מוהט נישט אויף זיך טראגען דעם עול המצוות, כאמ"ש ער מוהט מקיים זיין די מצוות, איז דער שכר וואס מ'גיט איהם פאר די מצוות איז אסאך אַ קלענערער".

מי שאינו נושא עליו את עול המצוות, על אף שהוא מקיים את המצוות, השכר שיקבל עבור קיום מצוות אלו הוא שכר קטן לעומת השכר שיקבל מי שיש לו עול תורה ומצוות.

אצל בני ישראל היה 'כפה עליהם הר כגיגית', השו"ת כפה על בני ישראל שיקבלו את המצוות, לפי שהם קיימו קודם לכן את שבע המצוות באופן של 'קבלת' עול מצוות. ומשום שקיימו שבע מצוות בני נח וקיבלו על עצמם עול מצוות, לכן הוסיפו עליהם את העול על ידי זה ש'כפה עליהם הר כגיגית'. אך מי שפורק מעליו עול המצוות, בזה הוא עושה את עצמו כמי שאינו מצווה, ואז גם כשיקבל איזה מצוה שכרו תהיה כמי שאינו מצווה.

רצונן ה' אינו רק שהאדם יקיים את המצוות גרידא, אלא שישא

אנגעמוהן דער ביקס, און ער גייט אנגעמוהן די יוניפארם גייט ער אנגעמוהן".

"אפילו אין די מינוט וואס מ'שיסט נישט, ער ווייסט אז יעדער מינוט קען מען אנהייבען שיסען, און אז מ'וועט אנהייבען שיסן און ער וועט דארפען גיין זיך איבער מוהן און ער וועט דארפען זוכען דער ביקס, וועט נישט מויגען. ער וועט אריין גיין א צושאסענער ביז אהין".

אדם מישראל בכל מקום שהולך ועומד - גם אם באותו רגע אינו מקיים את המצוות, עליו להיות תמיד מוכן ומזומן. תמיד צריך הוא להיות מוכן ועומד 'אני עבד ה', אני משועבד לקיים את המצוות'.

בכל מאה ועשרים שנות חייו של האדם בעולם הזה, צריך הוא להיות מוכן כמו חייל שנמצא במלחמה שבכל רגע מוכן הוא להילחם, והוא תמיד לבוש עם הכלי זיין ומדי ובגדי מלחמה. כי גם בזמנים שאין יורים הוא יודע שבכל רגע אפשר שיתחילו לירות. וכשיתחילו לירות, אם יצטרך אז להתחיל לחפש וללבוש את בגדיו ולחפש את כלי זיינו, הלא בוודאי יפול שרוד ער שילבישם.

המצוות של השבע מצוות, אבל אמות העולם לא היה עליהם 'עול' מצוות.

לכן גם היום כשאמות העולם מקיימים מצוות, מאחר שקיום המצוות אינו מתוך עול מצוות, כך שחרם הוא כמו שאינו מצווה ועושה. וזהו שכר שונה מהשכר שמקבלים בני ישראל עבור קיום המצוות. לפי שהתורה הקפידה 'ווייל די קפידא פון די תורה איז', שהאדם ישא על עצמו עול מלכות שמים ועול תורה, 'א מענטש זאל אויף זיך טראגען דעם עול מלכות שמים און דער עול התורה'.

"דאס הייסט א איד ווי ער גייט און ווי ער שטייט, כאמש אין די רגע וואס ער איז נישט מקיים קיין מצוות, זאל ער אבער זיין מוכן ומזומן. ער דארף זיין צוגעגרייט שמענדיג. איך בין א עבד, א משועבד אויף צו מוהן מצוות".

"דאס הייסט, א איד דארף זיין אין די הונדערט צוואנציג יאהר וואס ער לעבט אויף די וועלט, דארף ער זיין גלייך ווי א סאלדז'ער וואס שטייט אין א מלחמה, וואס יעדע מינוט איז ער מוכן אויף די מלחמה, און ער גייט

ממצרים מבית עבדים, ואנו נעשינו עבדי ה', שהיינו עבדי פרעה וכעת אנו עבדי ה'.

יציאת מצרים אין הכוונה שהוציאו אותנו מבית האסורים כמו שמשחררים ציפור מכלוב ואומרים לה שהיא מעכשיו ציפור דרור שיכולה לעוף ככל שתחפוץ. ביציאת מצרים נעשינו עבדי ה', ועל ידי הזיכרון של יציאת מצרים שאנו עבדי ה', בזיכרון זה על ידי התפילין של ראש ותפילין של יד, משעבדים את כל המחשבות וכל הדיעות להשי"ת.

זהו קבלת עול מלכות שמים. וכבוקר מכריזים כשמעוטרים עם התפילין, הוא כמו החייל שלובש את מדיו, 'דער סאלדז'ער טוהט זיך אהם דעם יוניפארם'. ולובש את הכובע מברזל על ראשו כדי שלא יוכלו להרגו בניקל, והוא ענוד בכלי זיין ומוכן לעבודת המלך.

בשהלילה מחשיך, כשמתחילים את החלק השני של המעט לעת, 'בשכבך', שהאדם שוכב לישון. ענין השינה אינו פריקת העול, גם שינה הוא מתוך קבלת עול מלכות שמים, ששוכבים לישון כדי שיוכלו להשכים קום שוב למחר לעשות כעבודת היום. זהו הקריאת שמע של 'בשכבך'.

וזהו כוונת התורה, 'דאס מיינט די תורה'. האדם צריך להעמיד את חייו באופן שיהיה כחייל עבור התורה ועבור הרבנו של עולם, 'א' סאלדז'ער פאר די תורה און פאר דער רבנו של עולם'. זהו הכוונה בקבלת עול מלכות שמים.

וזהו הענין מה שקוראים קריאת שמע פעמיים בכל יום, כי כשקוראים קריאת שמע פעמיים בכל יום, על ידי כן מכריזים ואומרים: "רבנו של עולם, אני חייל נאמן שלך", "רבנו של עולם איך בין דיין סאלדז'ער!!!"

הברזה זו בבוקר מכריזים בתחילת היום, 'ובקומך', כשמתחילים את היום מכריזים רבנו של עולם, אני חייל נאמן שלך, רבנו של עולם איך בין דער סאלדז'ער דייער!!!

זכר ליציאת מצרים שנעשינו עבדי ה'

המצוה מן המובהר בצורת קבלת עול מלכות שמים היא כמבואר (ברכות יד:), שהאדם מתעטר בתפילין ומייחד את השי"ת. כי על ידי הנחת התפילין יש זכר ליציאת מצרים, שזוכרים שהשי"ת הוציאנו

לאמר, לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר ה' האתה תבנה לי בית לשבתי, כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן.

בפסוקים שם בהמשך נאמר, שרצונו של דוד המלך

לבנות בית המקדש לה' מצאו חן בעיני ה' מאוד, בעצם רצונו של דוד המלך שמאחר שזכה לשבת במנוחה הצטער על מה שעדיין בית ה' אינה בנויה לתפארה. רצונו זה נתקבל לרצון לפני ה' באופן נפלא, וקיבל את דבריו באהבה רבה.

מחמת רצון זה שהיה לדוד המלך, אמר לו השי"ת מבורך

אתה, 'ואהיה עמך בכל אשר הלכת ואכרתה את כל אויבך מפניך ועשתי לך שם גדול כשם הגדולים אשר בארץ, ושמתי מקום לעמי לישראל ונמעתיו ושכן תחתי ולא ירגו עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה' (פסוקים ט-י).

כל זה היה בזכותך מה שיצאת למלחמות, ואני הייתי עמך תמיד לימינך לנצח המלחמות. כי מאז שהיו בני ישראל בארץ ישראל - כארבע מאות שנה לאחר שנכנסו בני ישראל לארץ ישראל לא שקטה

זהו רצון התורה ורצון ה', שכשהאדם מקיים את המצוות, לא תהיה העשייה כהתעסקות במצוות גרידא. בזה אין די, כי זהו עשייה של אינו מצווה ועושה, והיא כמו שהגוי מקיים את השבע מצוות. רצון הבורא הוא שיהיה לאדם 'עול' המצוות.

ההבטחה לדוד שמלכותו תיכון לעד

לאחר שהשי"ת המליך את דוד המלך למלך על ישראל, ולאחר שהשי"ת היה בעזרו שניצח בכל המלחמות וכלל ישראל ישבו במנוחה. יש פסוקים בנביא שהמלך דוד רצה לבנות בית לה'.

וכך נאמר בפסוק (ש"ב ז, א-ב), 'ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסביב מכל אויביו, ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלוקים ישב בתוך היריעה'.

דוד המלך אמר לנביא, הנה השי"ת נתן לי מנוחה מכל שונאי, ואני יושב לי בארמון בשלום ובמנוחה ואין בית לה'. רוצה אני לבנות את בית המקדש.

ונאמר שם (פסוקים ד-ו), 'ויהי בלילה ההוא ויהי דבר ה' אל נתן

אדם'. שאם יחטא ויכחיו לו על הדבר 'בשכט אנשים ובנגעי בני אדם', שיעמדו כנגדו אנשים שיכו אותו במקל, ויהיו לו צרות על ידי בני אדם.

מבואר כאן בפסוק שיהיה 'אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן'. שיהא נחשב בעיני ה' כבן. וכלפי איזה ענין יחשב כבן, 'אשר בהעוותו', שכשיעשה לא טוב ויחטא כנגד ה', אזי 'והוכחתיו בשכט אנשים ובנגעי בני אדם'. שהשי"ת יענישנו בכל מיני צרות שיבואו עליו על ידי בני אדם.

ונאמר (שם טו), 'וחסדי', אהבתי וחסדי שיש לי אליו 'לא יסור ממנו'. שמעולם לא אסיר את חסדי מזרע דוד, 'כאשר הסירותי מעם שאול אשר הסרתי מלפניך'.

בסיום השליחות נאמר שם לדוד (פסוק טז), 'ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם'. שכסא המלוכה של דוד יהיה מוכן עד עולם, כשיבוא מלך המשיח - שגם הוא יהיה מצאצאי דוד המלך.

נבואה זו אמר השי"ת שימסרו לדוד בעת רצון הגדול ביותר שהיה שייך, שאז היו בני ישראל ומלכות בית דוד שרויים במנוחה מכל שונאיהם. זה היה מצב שלא היה כמותו מאז שנכנסו בני

הארץ כמו לאחר המלחמות שעשה דוד המלך.

אך לדוד המלך עצמו נאמר שהוא לא יבנה את בית המקדש, 'כי ימלאו ימך ושכבת את אבותיך והקימותי את זרעך אחריו אשר יצא ממעך והכינותי את ממלכתו, הוא יבנה בית לשמי וכוננתי את כסא ממלכתו עד עולם' (פסוקים יב-יג). שלמה המלך יבנה את בית המקדש. דוד המלך יכין את כל מה שצריכים עבור בית המקדש, אבל הבנין עצמה תיבנה על ידי שלמה המלך.

השי"ת הוסיף בנביאות שנתן לנתן הנביא שימסור לדוד המלך: 'כי ימלאו ימך ושכבת את אבותיך והקימותי את זרעך אחריו אשר יצא ממעך והכינותי את ממלכתו'. זה היה שלמה המלך, 'הוא יבנה בית לשמי וכוננתי את כסא ממלכתו עד עולם'. השי"ת בירכו שמלכותו תכון לעולם ועד, עד לסוף כל הדורות.

בהמשך נאמר שם (יד) על שלמה, 'אני אהיה לו לאב', שהקב"ה יהיה מסור לשלמה כמו אב המסור לבנו, 'והוא יהיה לי לבן' - שיהיה נחשב כבן בעיני ה'. והכוונה בחשיבות זו היא, 'אשר בהעוותו והוכחתיו בשכט אנשים ובנגעי בני

מבואר, שדוד המלך זכה לכל זה בזכות מעשיו, שמעולם לא תתבטל מלכות בית דוד, ועל אף שיהיו זמנים שבניו יחטאו, ומחמת זה יהיו ראויים שיסירו מהם המלוכה - והיו מלכי יהודה מזרע דוד שהיו עובדי עבודה זרה באופן נורא - אעפ"כ יהיה רק 'והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם', שהשי"ת ישיבם אליו על ידי יסורים ועל ידי כמה מיני גלויות, ולא יתן להם להתרחק ממנו. לפי שהמטרה היא ש'וחסדי לא יסור ממנו, ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם'.

ע"י קבלת עול מצוות זוכה שמן השמים שומרים עליו שישארו שומר מצוות

הנה אצל אומות העולם כשהפסיקו לשמור שבע מצוות בני נח ולא עבדו את ה', עשה אתם השי"ת שיהיו בתורת 'אינם מצווים ועושים', ועל ידי הפריקות עול הגיעו לכך שיחשבום לאינם מצווים ועושים. אבל דוד המלך קיבל את הברכה, שכמה שרק יחטאו בניו, אעפ"כ 'אשר בהעוותו', גם כשיחטאו מאוד, אבל לפריקות עול לא יגיעו. ולכן: 'והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני

ישראל לארץ ישראל, וכל זה היתה בזכותו של דוד. שכשמלך על ישראל זכו עם ישראל לסייעתא דשמיא עצומה. ואז ביקש דוד המלך מהנביא שיבקש רשות מהשי"ת שיוכל לבנות את בית המקדש, כי למה זה לא יהיה בית לשכינה, 'ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלוקים ישב בתוך היריעה'.

והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם

בשעת עת רצון זו, הבטיחו השי"ת שהמלכות שלו תישאר לעולם, ושלא תמוש המלכות מבניו ומבני בניו. בהבטחה זו הובטח לו בנוסף, שכשבניו יחטאו 'אשר בהעוותו' - והרי כשמלך חוטא להשי"ת שורת הדין נותנת שיפסיד את המלוכה, אבל זרע דוד לא תילקח מהם המלוכה, אלא 'והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם', שיוכיחו אותם ויענישום ויהיה להם צרות, אבל 'וחסדי לא יסור ממנו', שחסד ה' ומסירותו ואהבתו לדוד ולזרעו מעולם לא תסור מהם, 'ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם'.

ובך נפק כל הענין הזה להלכה ברמב"ם בהלכות מלכים.

והוא חופשי לעצמו, 'ער אטעמט אפ, ער שפיהרט זיך אַ פרייער, שבידו לעשות מה שירצה.

אם פריקות עול כזה מביאו לרפיון בתורה או בקיום המצוות, יש בזה פריקות עול. אם על ידי מה שהאדם מרגיש שהוא יכול לנשום ושהוא מרגיש חופשי לנפשו, שאין אומרים לו מה תעשה ומה תפעל ואין מסתכלים אחר מעשיו, והוא מרגיש חופשי ומשתמש עם הרגשים אלו לפריקות עול, זהו דבר חמור מאוד.

אך לפעמים יש לך אחד שכשלא מסתכלים אחריו ואין אומרים לו מה לעשות, דבר זה מביאו לחיזוק ודווקא להיטיב את מעשיו. כשאין אומרים לו בכל רגע שיעשה כך ויעשה כך על ידי כן יש לו מנוחת הנפש. כי כשאומרים לו בכל רגע מה לעשות ואיך לעשות מוחו נעשה מבלבל, 'דאס מוח ווערט איהם צורוישט', וגם מה שעושה טוב הריהו עושה מתוך בלבול הדעת, 'דאס וואס ער טוהט טוהט ער אויך נאר מיט אַ האלבע קאפ ומתוך התנגדות'.

לדוגמא: כשיש בחור ירא שמים, אַ ערליכער בחור, שמתפלל בכוונה ומברך ברכת המזון בכוונה, אם יעמוד אחד מאחוריו ולפני כל ברכת המזון יוכיחו ויאמר לו

אדם, 'שהשי"ת ישגיח שלא יגיעו בני ישראל לפריקות עול.

והמעם לזה היא, שכשיש פריקות עול עושה השי"ת כביכול פירוד וניתוק בינו לבין הפורק עול. 'פריקות עול הייסט אז דער אייבערשטער שנייט אפ פון דעם'. ועל ידי כן נעשה כאינו מצווה ועושה. ואז גם כשמקיימים מצוות הרי זה סוג אחר של קיום מצוות, והשכר על מצוות אלו הוא כשכר של אינו מצווה ועושה.

זה היה הברכה וההבטחה שנתן השי"ת לדוד, 'הוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם', וזהו 'וחסדי לא יסור ממנו', שהשי"ת לא יסיר את אהבתו מדוד, על ידי מה שלא יתן לזרעו אחריו להגיע לידי פריקות עול.

רעת הפריקות עול כשמביא לרפיון בתורה ומצוות

צריכים לדעת שבפריקות עול יש כמה מיני דרגות. יש לך אחד שמרגיש שהוא יכול לנשום, 'ער אטעמט אַפ', ומרגיש חופשי שבידו לעשות מה שלבו חפץ. ומרגיש חופשי, 'ער שפיהרט זיך פריי' כשאין מי שרואה במעשיו, ואין מי שאומר לו מה לעשות ומה לפעול ומה יעשה, ואז הוא מרגיש שהוא יכול לנשום

ויקבלו עול מלכותך

האדם צריך להכניס את עצמו תחת עול, 'א מענטש דארף שמיין אונטער אַ עול', והמלת העול זו צריכה להיות על ידי התורה. זה ודאי שהאדם אינו צריך שהזולת יטיל עליו עול. האדם צריך לקבל מעצמו עול מלכות שמים ולשאת עליו עול מלכות שמים.

צריכים להיות מאושרים ושמחים ושבעי רצון שיש לאדם אלו שיעוררוהו בענין קבלת העול, 'מ'דארף זיין גליקליך און צופרידען אז אַ מענטש האט אויף זיך ארום זיך מענטשען וואס טוהען איהם מעורר זיין אויף דעם קבלת עול'.

מוב לו לאדם שיהיה מי שיעוררוהו על ענין קבלת עול, שכן מי שאין לו התעוררות לקבלת עול, והדבר תלוי באדם עצמו, הרי מי שאין לו כוחות גדולים היה מגיע לפריקות עול, 'איז אַ שוואכער מענטש וואלט געקומען צו אַ פריקת עול'. ומי שמגיע לפריקת עול זהו אסון לאדם, 'דאס איז דער אומגליק פון דער מענטש'.

על דבר זה הוכטח דוד המלך, 'אשר בהעוותו'. שכשבניו יחטאו ויסורו מדרך ה', 'והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם'.

שאם לא יכווין בשעת ברכת המזון יכו אותו ויכיישו אותו בפני הרבים, מה יהיה הפועל יוצא של הנהגה זו?, הלא עד היום היה גם כן מתפלל ומברך בכוונה, אבל כשיבואו לומר לו שאם לא יתפלל ויברך ברכת המזון בכוונה ויכוז אותו בפני כל העולם, דבר זה יסיר ממנו את הרצון להתפלל ולברך ברכת המזון בכוונה.

כשמטילים על השני עול בצורה שמאיימים עליו, הפריקה וההסרה מהמלת עול כזה מביאו להתנשאות ולחזיון בעבודת ה'.

אך אם ההרגשה של פריקות עול היא שאין מי שמסתכל ורואה במעשיו, 'קיינער קוקט איהם נישט נאך', ואיש אינו אומר לו מה לעשות ומה לפעול, והוא משתמש במצב זה כדי לעשות מה שלכו חפץ כדי לבוא לרפיון בעבודת ה' ולרפיון בתורה. אדם זה מחפש את הפריקות עול כדי להסיר מעליו עול מלכות שמים.

כשמגיעים לרפיון כזה, השי"ת מסתכל עליו באופן אחר לגמרי והוא נכנס לגדר של 'אינו מצווה ועושה'. ומי שמקיים מצוות בתורת אינו מצווה ועושה, ללא עול, השכר שיקבל על המצוות שהוא מקיים היא שונה לגמרי והשכר מתקמן.

שלא השתתף בסדרי הלימוד, ולא שמע בקול אביו ואמו והצליח בפעלו, 'דער שפיהל איז געלונגען. איש אינו שם לב למעשיו, ואיש אינו מוכיח אותו על מעשיו, ובאופן מוצלח השתמט מהעול, 'איך האב זיך גוט ארויסגעגליטשט', אך הוא צריך לדעת שמי שפורק מעליו עול יש בזה משום 'חסדי אסור ממנו'.

החסד שיש בשבט אנשים

כשיש 'אשר בהעוותו והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם', בהבטחה זו מונח ההבטחה של 'וחסדי לא יסור ממנו'. אדם שמן השמים מוליכים אותו באופן שאינו יכול להשתמט מן העול, שמתוך כפיה, על ידי מקלות ונגעים אין מניחים לו להשתמט, 'אויב מ'לאזט נישט א מענטש זיך ארויסגליטשען, מ'לאזט איהם נישט משתמט זיין, מיט געוואלד, מיט שמעקינעס, מיט נגעים, לאזט מען דעם מענטש זיך נישט משתמט זיין, יש בזה חסד ה' - 'וחסדי לא יסור ממנו, והיא החסד ש'כסאך יהיה נכון עד עולם', שהאדם יגיע וישיג את מה שהוא צריך להשיג עד עולם, ויש בזה חסדי ה'.

אבל כשעולה בידו והוא מצליח להשתמט שלא יסתכלו עליו

בהבטחה זו מונח ההבטחה של 'וחסדי לא יסור ממנו', וגם ההבטחה של 'ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם'. השי"ת מבטיח שבעל כרחם לא יתן להם לבוא לפריקות עול, 'אז מיט געוואלד וועט ער נישט לאזען צוקומען צו א פריקות עול', ובוה מונח חסד ה'. וסופו של חסד זה הוא ש'כסאך יהיה נכון לעולם'.

ענין זה יש אצל כל אחד ואחד, אם מן השמים שומרים אותו שלא יבוא לפריקות עול, יש בזה חסד ה' גדול של 'וחסדי לא יסור ממנו', ועל ידי כן באים לידי 'כסאך יהיה נכון עד עולם', שהאדם יזכה להצלחה נצחית.

רעת מי שהצליח לפרוק העול מעליו

אך אם הוא משתמט מהעול ומצליח בהשתמטותו מזה שאין עליו עול, 'ער גליטשט זיך ארויס, ער איז מצליח צי זיך ארויסגליטשען, ולא שואלים ולא בודקים במעשיו, או שעכ"פ נדמה לו שאין בודקים במעשיו ואין משגיחים עליו, מ'קוקט זיך נישט אויף איהם, ואין אומרים לו תוכחה.

הוא הצליח להשתמט מהעול ומסתובב כמאוישר שעלה בידו, 'מיר איז געלונגען דער שפיהל',

כמי שאינו מצווה ועושה, כי הם מקיימים שבע מצוות בני נח ללא קבלת עול. מאחר שהיה זמן שלא קיימו שבע מצוות בני נח, שבוה הראו שאין עליהם עול אלא שברצונם לקיים המצוות כפי מה שנוח להם, 'נאר איהר ווילט עם לויט אייער באקוועמליכקייט', רוצים אתם לקיים מצוות כפי מה שנוח לכם. אז גם אם יקבלו שכר על המעשים שעשו, אבל את שכרם יקבלו כמי שאינו מצווה ועושה.

ענין זה שייך אצל כל אחד ואחד. כפי מה שאדם נמצא יותר תחת עול, כפי מה שהאדם מקבל על עצמו יותר את העול ונושא יותר את העול, כפי זה הוא חשוב יותר בעיני השי"ת, ומדרגתו הוא מדרגה נעלית ביותר.

העבודה למעשה בקבלת עול מלכות שמים

הנוגע למעשה בענין של קבלת עול, מיהו המטיל עלינו למעשה את העול כפי הצורה של מהלך חיינו, 'לויט דער אויסשטעל פון אונזער לעבען'. אמנם בתורה, ברמב"ם ובשולחן ערוך מבואר שיש ענין של קבלת עול, אבל מיהו המטיל בפועל עלינו את העול, מי מטיל

ושלא יוכיחו אותנו, וחי את חיו כרצונו ואיש אינו מעיר לו על כלום, איש אינו מסתכל עליו, והוא מדמה בעצמו שהוא מאושר. צריך הוא לדעת שזהו השטן שמדמה לו שהוא מאושר, אבל זהו האסון הגדול ביותר שיש לאדם, 'דאס איז דער גרעסטער אומגליק פון דער מענטש', כי זהו הסרת חסד ה' ממנו, ששוב אין השי"ת מביט עליו, ואומרים לו שילך למקום שירצה ויעשה מה שירצה.

פריקות עול איך

יש מי שיבוא וימען, מהו הרעה בפריקת עול, הלא גם כשאין עליו שום עול, אין הוא משתמש בפריקות העול כדי להיות מחלל שבת וכדומה, 'איך וועל נישט אויסניצען די פרייקייט אויף מחלל שבת זיין'. אני אשתמש עם מה שאין לי עול רק להקל מעט על עצמי, מתי שארצה אלמד, ומה שארצה ומתי שארצה אעשה או אדבר, אדבר כרצוני ומה שיעלה ברעיוני, ומה שברצוני לחשוב כך אחשוב, אבל איני נחשב ל'פורק עול' כי עדיין שומר תורה ומצוות אנוכי.

אך כנגד זה אמרו לנו חז"ל שזהו טעות. בחז"ל מבואר שהיו מבין הגויים אלו שיקיימו שבע מצוות בני נח ואעפ"כ הם מקבלים שכרם רק

אנו מוצאים דבר פלא, שכשנפגשים באנשים ברחוב או בבית המדרש, במקוה או בשאר מקומות, כל האנשים האלו הם אבות לבנים, 'אלע זענען טאטע'ס פאר קינדער', ובביתם כלפי בניהם הם מדקדקים ואינם מדברים לשון הרע ואינם מכלים את זמנם לדיק ומדברים באופן הראוי, ואילו כשנפגשים כמה אנשים יחד הם מדברים דיבורים שונים, באופן שמי ששומע את דיבורם יכול לצאת משם חצי גוי, 'א האלבער גוי'.

יוצאים משם עם הרבה דיבורי לשון הרע ודיעות כוזבות ששומעים שם. וממי מדברים, מאותם האנשים שבביתם הם מזהירים את בניהם, 'זיי ווארענען זייערע קינדער' שילמדו ושינהגו במנהגי דרך ארץ, שידברו וינהגו באופן הראוי, 'זיי אַ מענטש', ושלא ידברו לשון הרע, ושלא יכלו את זמנם להבל ולריק. ואילו כשיושבים יחד עשרה אנשים כאלו שמחנכים את בניהם באופן זה, הרי שהאיש האחד עשר ששומע את דיבורם יוצא משם מושחת - בו בזמן שהיה צריך לצאת משם מחוזק עשרת מונים, ומהו פשר הדבר.

הביאור בזה הוא פשוט. האדם יודע מהו טוב, ולכן בפני בניו לא ינהג באופן זה. כשבניו

עלינו את העול של הרמב"ם והשולחן ערוך.

התורה מונחת לפנינו, השולחן ערוך מונח לפנינו, התורה מונחת בארון הקודש, אבל מי מטיל עלינו את עול התורה, מי מכניס אותנו תחת עול התורה לשאת את עול התורה, 'זוי אזוי גייט דא דער עול, ווי קומט צוזאמען דער עול מיט מיר'?

שימת עול התורה על האדם ע"י בית אביו ואמו

בדרך כלל יש שני מקורות שמטילים את העול על האדם, הבית והישיבה. כשיוצאים לרחוב, אין מי שיטיל עול תורה על האדם. אדרבא, הרחוב מוריד מהאדם את עול התורה.

בשהולכים למקוה אין מי שמטיל שם על האדם את עול התורה. אדרבא, שם פורקים מהאדם את עול התורה, כי שומעים שם כל מיני שמועות. כולם נועדו שם לפרוק את עול התורה. וכמו כן כשקוראים ניוזפייערס, זהו כדי לפרוק את עול התורה לגמרי. ומי מטיל על האדם את עול התורה, אביו ואמו. הם שמים על האדם את עול התורה.

כפי מה ששכלו של הקטן גדל וכפי מה שהקטן מדבר יותר, כבר ידע מהו שמע ישראל, ויורגל לומר שמע ישראל. ומלמדים אותו לומר תורה ציווה לנו משה מורשה קהילת יעקב, שיש תורה, ושמשה רבינו נתן לנו את התורה, ושצריכים ללמוד תורה. את כל זה מלמדים אותו לפני שהוא יודע משאר ענינים.

כשהולך ללמוד בחיידער, רוצים שהבן ידע ויבין מהו לומד, שידע את אותיות הא' ב' והסידור. ואם הוא מדבר דיבור שאינו כראוי מכים אותו שלא ידבר כך. אביו מלמדו לנהוג במנהגי דרך ארץ. האב מלמד את הבן שינהג בדרך ארץ כלפי אמו, והאם מלמדת את בנה שינהג בדרך ארץ כלפי אביו, ומדריכים אותו בכל הענינים.

כשהילד מדבר דיבור שאינו כראוי כלפי אדם מישראל משתיקים אותו, ואומרים לו שאסור לדבר דיבור רע על אדם מישראל. כך הוא ההנהגה בכל בית יהודי רגיל, 'אזוי פיהרט זיך אַ נארמאלע שטוב', שרוצים שהבן יגדל כיהודי, ושלא יגדל כבעל מום.

ואכן הדבר עולה בידי האב והאם, שהבית הוא מקור להטלת עול תורה ומצוות, והטלת עול תורה

נמצאים לידו אין הוא מדבר לשון הרע ושאר דיבורים. האב שמדבר בפני בנו את כל דיבורי הלשון הרע והצרות והליצנות, הרי הוא רשע או מיפיש, כי הוא מחריב את בנו ועושה אותם בעלי מומין, 'ער איז מחריב זיינע אייגענע קינדער, ער איז נישט קיין מענשט אינגאנצען, ער מאכט זיינע אייגענע קינדער בעלי מומין, איז אזא טאמע סתם אַ חיה רעה'.

אך האב שיש לו מעט דעת, הלא רוצה וחפץ שבנו יגדלו באופן הראוי, 'איך וויל מיינע קינדער זאלען זיין לייטישע אידען', שיגדלו תלמידי חכמים. אבל כשאדם זה מתיישב עם עוד תשעה אנשים כמותו לדבר, אזי השמן מרקד ביניהם ומתחילים לדבר על אש ומים.

בבית רגיל, כל אב ואם רגילים, 'אין אַ נארמאלע שטוב, אַ נארמעלער טאמע און אַ נארמאלע מאמע', הבית הוא המקור שממיל על הבן עול התורה מיום היוולדו. כשנעשה בן שלוש מברכים עמו ברכות, ומלמדים אותו לומר תורה ציווה ושמע ישראל. ואף שהקטן אינו מבין מהו שמע ישראל ומהו ה' אחד, מצווים עליו שיניח את ידו על עיניו ויאמר שמע ישראל, ואם לא אמר הפסוק כראוי אומרים עמו הפסוק שוב.

זמן הקנין של קבלת עול בימי
הנעורים

אלו הם שני המקומות המטילים את העול על האדם. בשנים האלו שהבן נמצא בבית הוריו ובשנים שהוא נמצא בישיבה. אבל לאחר מכן כשהוא יוצא לעולם, והוא נוסע לצורכי פרנסת ביתו למנהאטען או לברוקלין או לשאר מקומות, שם אין מי שמטיל עליו עול התורה. שם אין מי ששואל על מעשיו ואין מי שמוכיח אותו ואין מי שרואה במעשיו, הוא חופשי לנפשו, 'ער איז פריי אינגאנצען'.

לא רק שאין אומרים לו מאומה ואין מוכיחים אותו, אלא שאומרים לו ההיפך. הוא שומע כל העת ההיפך מקבלת עול התורה והמצוות, שכן במקומות שנמצאים שם שומעים פריקות עול ושומעים הפקרות ושומעים השחתה, רק את זה שומעים. אלא שלפעמים ישמע איזה דרשה פעמיים בשנה. ואם הוא יותר ירא שמים, 'איז ער אַ ארנטליכער איד', שומע הוא דרשה יותר מפעמיים בשנה, וזה תלוי עד כמה תוכן יש באדם, 'דאס ווענט זיך שוין וואס ער האט אין זיך'.

ומצוות זהו תנאי קודם למעשה. היהודי צריך לשאת עליו עול, 'אַ איד דארף טראגען אַ עול!!!' כל אחד מישראל צריך לקבל על עצמו עול מלכות שמים ועול תורה.

שימת עול התורה על הבחור ע"י
הישיבה

המקור השני המטיל על האדם את העול, זהו הישיבה בו לומד האדם תורה. מהו כוח הישיבה, כוח הישיבה הוא, שבחור יושב ברוב שעות היום בישיבה וברוב ימות השבוע. זהו מקום חיותו של הבחור, שם חי הבחור ברוב זמני השבוע. ומכאן האדם הוא שיושפע מהמקום בו הוא נמצא ברוב שעות היום.

בנוסף על כך, בישיבה מלמדים אותו, 'אין ישיבה לערענט מען דאך', בישיבה פותחים לבחור את ליבו ואת עיניו ושופכים לתוכו תורה, ומראים לו במוחו ובעיניו את התורה ומהו התורה, 'מ'ווייזט איהם די תורה און וואס תורה איז, אין מוח און אין די אויגען', ועל ידי התורה פותחים את ליבו ומסייעים לו לפתוח את ליבו, שהתורה שבמוחו ושבעיניו יכנסו אל תוך ליבו.

צריך הוא להבין ברצינות היטב בפני מה הוא עומד והיכן הוא עומד, 'דארף ער זייער ערענסט פארשטיין ביי וואס ער האלט און וואו ער שטייט דא'!!!

הבחור שאינו רוצה רוצה לחשוב ולהתבונן, והוא מגיע ביום ראשון עם הסאבוויי או עם הפאם וכדומה עם הרענצל לשיבה, ונכנס לאכול ברעקפעסט ומתיישב בבית המדרש ללמוד. וכך הוא עובר את ימות השבוע עד שהוא שב לביתו עם הרענצל ביום שישי מבלי להתבונן מה נעשה כאן.

"דאס זענען די עטליכע זמנים, די עטליכע יאהרען. מ'רעדט דא פון צוויי דריי יאהרען, נישט מער. וואס דאס גיט דיר דעם יסוד. דא דארפסטו שעפען דעם כוח אדורך צוגיין דיינע הונדערט צוואנציג יאהרען".

"און נישט אדורך צוגיין דיינע הונדערט צוואנציג יאהרען, נאר דאס מוסר זיין מיט א ווארעמקייט און מיט א התלהבות, דאס מוסר זיין צו דיינע קומענדיגע דורות. דאס זענען די פאר יאהרען וואס איך האב דאך. אזוי דארף א בחור קוקען אויף די ישיב'ישע יאהרען ווען ער איז אין ישיבה".

בימי הנעורים מקבלים העול על כל ימי החיים וגם לדורות הבאים

בשנים שיוצאים לרחוב, אין מציאות לקבל עוד ושימשיכו להדריכו ולחנכו. אין מציאות להמשיך לקבל הדרכה והשפעה. בדרך כלל בשנים האלו לא שייך דבר זה. ממה חי האדם, 'פון וואס לעבט א מענטש, מהיכן ישאב ויקח הכוח לעבור את כל ימי חיו בעולם הזה, ובאיזה כוח יוכל להגך ולהדריך את בניו. עם איזה כוח יהיה יכול להטיל העול על בניו?

הלא כדי שהאדם יוכל להטיל עול מלכות שמים על השני, צריך שיהיה לו איזה נשיאות עול כדי שיהיה טופח על מנת להטפוח. היכן מקבלים כוחות אלו, היכן לוקחים כוחות אלו.

את כל זה מקבלים בימי הנעורים, ממה שינק האדם בבית הוריו, אם היו לו אב ואם ראויים, 'אויב ער האט ערליכע טאטע מאמע, וממה שינק בימי הנעורים בישיבה.

כמה שנים נמשכים השנים האלו. השנים האלו מסתיימים כשהוא בן י"ט שנה עד כ"א שנה. בשנים אלו מסתיימת תקופה זו. ולכן כשהבחור הוא כבן ט"ז וי"ז שנה,

אלא שזהו המקום בו הוא יושב מהשעה שמונה בבוקר ועד הערב. כשקונה נכנס לחנותו, אם יש לו חשק שואלו מה ברצונו לקנות. ואם אין לו חשק, אין הוא מביט כלל על הקונה.

בית מסחר כזה לא יצליח. בית מסחר יכולה להצליח רק באופן שבעל החנות נכנס בבוקר והוא יודע שהוא עומד לשבת כאן מהבוקר ועד הערב לפי שכאן הוא מקור פרנסתו.

כשרואה אחד שרק עובר דרך מפתן הדלת, הוא

מסתכל עליו בשני עיניו אם אכן יכנס לחנות, וכשרואה שהלה נכנס לחנותו הוא מתמלא בשמחה שנכנס כאן אחד לקנות אצלו, ואולי באמת יקנה איזה דבר, ואולי יקנה הרבה סחורה. והוא מתאמץ להראות לו פנים של ידידות, ומתחיל לדבר עמו להשפיע עליו שיקנה אצלו.

לאחר שקנה את מה שקנה, המוכר מסייע לקונה לסדר את מה

שקנה, 'ער פֶּאקט איהם איין אַ שיין פעקל', ומשתדל לגרום לו חשק שירצה לשוב לחנותו לקנות, והוא גם מוזיל לו את המקח.

למה מטריח המוכר את עצמו כל כך, כי כשנכנס בבוקר לסַטָאר היה לו המחשבה שכאן הוא

הלא שנים אלו הם השנים והזמנים הבודדים בימי חייו, מדובר כאן משנתיים או שלושה שנים ולא יותר, ששנים האלו נותנים לבחור את היסוד. כאן צריך הבחור לשאוב את הכוח לעבור את מאה ועשרים שנותיו. ולא רק לעבור את מאה ועשרים שנותיו, אלא למסור את המסורת לבניו אחריו מתוך חמימות והתלהבות.

אלו הם השנים שיש לו לאדם. באופן זה צריכים להתבונן על ימי הבחורות כשנמצאים בשיביה.

מי שאינו מתבונן באופן זה נמצא שאין הוא יונק מהישיבה, ואין הוא יונק מאביו ואמו מתוך ידיעה שהוא מבקש לקבל על עצמו את עול התורה הנמסר לנו מדור לדור. מי שאינו מתבונן באופן זה, 'ווער ס'קוקט נישט אזוי', אלא הוא חי את ימות השבוע, ועובר את השבוע ללא הידיעה הברורה שזהו שבוע של יניקה ליניקת כוחות שבהם יצטרך לעבור איתם את ימי חייו, ואין הוא מתבונן באופן זה, אלא הוא עובר את השבוע, נמצא שהוא חי ללא קבלת עול.

למה הדבר דומה, למו שפותח את בית מסחרו בבוקר ואינו חושב שמסחר זה הוא מקור פרנסתו,

בך הוא דרך ה', 'אזוי פיהרט זיך דער אייבערשטער'. רצון ה' הוא שהאדם יקבל על עצמו עול תורה. אין די כמה שמקיימים תורה ומצוות, אלא צריך שהדבר תתקיים מתוך קבלת עול.

הקנין של הקבלת עול תלוי בכיבוד
אב ואם

הדרך לקנות ולקבל קבלת עול, העול שיונק מבית אביו ואמו, והעול שיונק על ידי הישיבה, אופן הקבלה תלוי הרבה עד כמה שבחור מראה את מסירותו, 'די געטריישאפט וואס ער ווייזט ארויס'. ובעיקר מה שמרגיש בתוך ליבו כלפי ביתו או כלפי הישיבה שנותנים לו את היניקה והכוח כדי לעבור את ימי חייו באופן הראוי.

כשבחור שב לבית הוריו ביום שישי, ואמו יושבת בקימשען והיא עמלה לבשל לכבוד שבת ולהכין את הבית ושאר צורכי הבית. אם הבחור מתהלך לו מתוך קרירות, 'ער גייט אזוי גלייך גילטיג', וצועד מעדנות בתוך ביתו ושואל היכן מונח הקעיק, והוא מכין לו כוס קאווע.

כשרואה שהדגים או המשולענט על מתבשלים עכשיו על

מקור פרנסתי, ולכן הנני מוכרח להצליח. כי אם לא יצליח כאן לא יהיה לו מהיכן לחיות.

באופן זה כשבחור נכנס לישיבה ללמוד, עליו לדעת להיכן הוא בא, 'דארף ער וויסען וואס דאס איז'. אין הוא מגיע לישיבה רק כדי לעבור כאן את ימי השבוע, אלא שבשבוע הזה ובמקום הזה זהו המקום בו הוא קונה את חיותו, את פרנסתו, כאן הוא קונה את כוחותיו לכל ימי חייו.

הבחור צריך לדעת ששנים אלו מסתיימים. לשנים אלו יש גבול, וכשתגיע שנה מסוימת מסתיימת צורת החיים הלוה ושוב לא יחזרו אליו שנים אלו. ואם לא קנה את הקנינים הרצויים הוא יאבד את האפשרות לקנותם, 'איז דאס פארפאלען'!!!!

באופן זה צריך בחור להתבונן על השנים שנמצאים בישיבה, 'אזוי דארף אַ בחור קוקען אויף די ישיבה'.

כפי מה שבחור יונק את הענין של קבלת עול בישיבה, כך תגבר הצלחתו בכל שאר הענינים שהוא יונק בישיבה, התורה וכל שאר הענינים שלוקחים בישיבה.

ליבו. דברים אלו אינם מתחילים במעשה ידי, כי לגבי המשייניק ידע תיכף מתי רתחו המים, אבל להחזיר את הדגים או המשולענט על האש זה נשכח ממנו. כי ענינים אלו תלויים הם בלב האדם.

אצל בחור זה יש הרגשה שהכל משועבד אליו, וכל אחד הוא עבדו או שפחתו, ואמו בכלל. הבחור הוא האדון וכולם הם עבדו עבדים ושפחות. זהו פשר מעשה זה.

מי שיש לו הרגש זה כלפי אביו ואמו או כלפי הבית, ממילא אינו יונק מבית הוריו יניקה גדולה של קבלת עול. ואז אין זה חידוש אך יתכן שיצא מבית של יראים ושלמים, 'פון אַ ערליכע שטוב', אדם שגונב וגענגסטר ובאנדיט.

כולם תמהים, אך יתכן שאצל אב ואם כאלו גדל כלבו'ניק, באנדיט ורוצח, וכמו שיש מעשים בכל יום. היכן גדל בן זה, הלא הוא גדל לאב ואם יראים ושלמים, אך נעשה דבר הזה. והתשובה לזה היא, אכן יש כאן הורים יראים ושלמים, 'אַ ערליכער טאטע, אַ ערליכע מאמע', אבל אין הם באמת אביו ואמו.

אמנם הוא נולד להם, אבל לא יותר מכך. גם השור יש לו אב ואם, אבל איזה שייכות יש לו

האש, הוא מסיר את הדגים או המשולענט מהאש לזמן מה ומניח על האש את המשייניק שלו. וכשהמשייניק מסיים לבשל את המים הוא מוזג לו את המים החמים ומכין לו הקאווע. ואז הוא מברך בורא נפשות ויוצא משם ושוכח להחזיר את הדגים או המשולענט על האש.

מתי שהמים רתחו במשייניק יודע הוא מיד, אבל להחזיר את הדגים או המשולענט על האש דבר זה נתעלם ממנו. ואך הגיע לכך, אין זה מחמת ענינים הקשורים למשייניק או לחמין, אלא שזהו ענין אחר לגמרי.

הנהגה זו מוכיחה שהבית נחשב אצל הבחור הזה למקום שיש לו שם משרתיים. שהבית משועבד אליו בכל הענינים, 'די שטוב איז משועבד צו איהם אלעסדינג'. אין כאן לא אם ולא שבת, אין כאן מאומה, רק 'הוא' נמצא, "איך בין דא"!!!! הכל משועבד אליו, המשולענט ואמו והקעיק כולם משועבדים אליו, ולכן כשהוא רוצה עכשיו לכוס קאווע, אין כאן לא אם ולא שבת ולא משולענט, רק 'הוא' נמצא והמים החמים לפי שהוא רוצה לשתות מים חמים. זהו הענין מה שנעשה עם הקאווע והמשולענט.

בחור שעושה פעולה זו, זהו בגלל מה שקורה ונעשה בתוך

גם עשיו היה לו אב ואם, ויצא מבית זה עשיו. והביאור הוא שמעולם לא היו המה אביו ואמו, אלא 'כי ציד בפיו', שהיה מרמה את אביו. אבל באמת שמעולם לא היו הם אביו ואמו. ועצם הדבר מה שהיה מרמה את אביו, האם ראוי לרמות את אביו, אלא שבוה הראה שאין הוא מחשיבו לאביו.

היניקה מהמקום זהו לקבל מהמקום, 'דאם הייסט איבער נעמען'. והדרך לקבל, היינו שיהיה לו לב ועינים פקוחות כדי לקבל ולשאוב, 'מ'שעפט, מ'נעמט'.

בשעת מתן תורה היה הקבלת עול

אנו רואים שבשעת מתן תורה אסף השי"ת את כל איש ישראל בהר סיני, וכולם עמדו בשעת מעמד הר סיני, אנשים ונשים וטף, וקנים עם נערים.

ויש להבין לשם מה היו צריכים כולם לעמוד שם, למה לא היה די במה שהשי"ת יתן למשה רבינו את התרי"ג מצוות שימסרם לבני ישראל, ולמה היה צורך בכל המעמד הר סיני.

הביאור בזה הוא, כי ללא קבלת עול דומים לגויים, 'אהן אן קבלה איז מען גלייך ווי די גויים', גם

אליהם. כשנשאל את השור מיהו אביו, איך ידע מיהו אביו. אמנם יש שור שידוע מיהו אביו, אבל הוא שור, 'אבער אַ אָקס אז ער', אלא שהוא שור שידוע מיהו אביו ואמו, זה לא יחוס גדול.

יתכן שיותר טוב הוא השור שאינו יודע מי הם אביו ואמו, שאז לא יעשה עוולה. אבל השור שידוע מיהו אביו ועדיין נוהג באופן זה כלפי אביו ואמו, הלא זה יותר גרוע, 'ביסטו אַ אָקס שבאקסין'.

אם כן אין זה תימה איך גדל בן זה לבית זה אף שאינו מתאים לבית זה. כי באמת אין הוא מתאים לבית זה ולעולם לא גדל בבית זה, ולעולם לא נכנס לבית הזה. הוא רק עשה לו כוסות קאווע בבית הזה. זהו המקום שם הוא עושה לו קאווע, והשפחה יושבה בקימשען, ואביו העבד ישב בבית מסחר.

היה לו עבד שיושב בכיונעם ושפחה שיושבת בקימשען, והוא היה לו משייניק שם הכין את מה שהיה צריך להכין, אבל לא היה זה ביתו, כי אם השטאל והרפת שם גדל. כשם שהשור יש לו רפת לדור שם, כך היה לו כאן רפת. אב לא היה לו בית, כי אין אלו לא אביו ולא אמו.

בפורים שבראש וראשונה של הצדקות שאוספים יהיו עבור המקום תורה שלנו. ויש בזה משום ההכרה וההבנה ולרצות להבין שקיום הישיבה הוא עבורו. הלא זהו הישיבה שלי, 'דאם איז מיין ישיבה', זהו מקור ומקום חיותי.

ענין זה אינו נוגע בדווקא לפורים, הרגש זה צריך שיהיה לאדם לבית הוריו, לאביו ואמו, וההרגש לישיבה. הרגש זה הוא תנאי קודם למעשה אך האדם מקבל את ההשפעה ואת קבלת העול.

המסירות והקירבה למעיינות ששואבים משם הם הצינורות שמעבירים את ההשפעה, אבל כשנחסר במסירות ובחמימות, 'גייט עם אָהן אַ געטריישאפט, אָהן אַ ווארעמקייט, אָהן אַ איבערגעגעבנקייט', כשהאדם אינו מרגיש שהוא חלק מהבית, אזי לא יהיו הצינורות מהאב והאם אליו, אלא הוא דומה לשור שיש לו אב ואם.

הצינורות לקבלה וניקה הם הצינורות של המסירות והחמימות, וענין זה יש גם בישיבה.

הגויים באפשרותם לקיים את השבע מצוות, אבל הם מקיימים את השבע מצוות ללא קבלת עול.

אנו רואים שבשעת מעמד הר סיני לא נצטוו ישראל בכל התרי"ג מצוות ונמסר להם רק את עשרת הדברות. שם היה קבלת התורה. זה היה הכוונה של מתן תורה. בסיני העמידו את בני ישראל כדי לקבל את התורה ולא כדי לשמוע את כל התורה. ולאחר מכן ישמעו את כל התורה מפיו של משה רבינו.

העיקר היה הקבלה, וקבלה היינו בעינים ולכבות פתוחים, 'מיט אַ אפען הארץ און מיט אפעגע אויגען'. באופן זה צריכים לומר נעשה ונשמע. נעשה ונשמע היינו שפותחים את הלב והמוח.

כמו כן צריך האדם לפתוח את ליבו ועיניו כלפי המקורות והמעיינות שממש הוא שואב את חיותו, והמקומות הללו הם בעיקר בביתו ובישיבה.

בדרך אגב, מצב הישיבה בעיני ממונות הוא דחוק באופן כללי. מבקשים מהבחורים שישתדלו

זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 2290-854-718-1.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו